

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17Co/74/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3216200873
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 01. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ivan Kubínyi
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2018:3216200873.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Ivana Kubínyiho, sudkyne Mgr. Zuzany Holúbkovej a sudkyne JUDr. Gabriely Janákovej v spore žalobcu: C. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. XXXX/X, A. nad A., občan SR, zastúpená: Advokátska kancelária K. & W., s.r.o., R. XXXX/X, C., proti žalovanému: W. E. B., s.r.o., IČO: XX XXX XXX, W. XX, A., zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. P. E., s.r.o., K. XX, A., o určenie neplatnosti právnych úkonov, vydanie bezdôvodného obohatenia a zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bánovce nad Bebravou zo dňa 06. októbra 2016, č.k. 5C/87/2016-84, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti, teda s výnimkou výroku IV. o zamietnutí zvyšku žaloby:

1. Mení vo výroku I. v časti o určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy č. XXXXXXXXXXXX a o určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy č. XXXXXXXXXXXX, a vo výroku III. o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyni 400 eur tak, že žalobu zamietá.

2. Potvrdzuje vo výroku I. v časti o určenie neplatnosti dohody o poskytovaní služieb č. XXXXXXXXXXXX a určenie neplatnosti dohody o poskytovaní služieb č. XXXXXXXXXXXX a vo výroku II. o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyni 244,02 eur.

II. Žiadna zo strán sporu nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom určil výrokom I. za neplatné špecifikované dohody o zrážkach zo mzdy ako aj dohody o poskytovaní služieb súvisiacich s poskytnutým úverom zo strany žalovaného žalobkyni. Výrokom II uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni 244,02 eur titulom povinnosti vydať bezdôvodné obohatenie vzniknuté v dôsledku platieb vykonaných žalobkyňou nad rámec istiny úveru, ktorý bol bezúročný a bez poplatkov. Výrokom III. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni 400 eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy vzniknutej v súvislosti s porušením práv spotrebiteľa. Výrokom IV. zamietol žalobu o určenie, že úver je bezúročný a bez poplatkov z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na takomto určení a napokon výrokom V. žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 75 %.

2. Súd prvej inštancie zistil skutkový stav, že žalobkyni bol zo strany žalovaného poskytnutý úver č. XXXXXXXXXXXX vo výške 300,- eur, splatný v 36 mesačných splátkach po 10,65 eur. V ten istý deň bol žalobkyni zo strany žalovaného poskytnutý aj úver č. XXXXXXXXXXXX vo výške 1.500,- eur, splatný v 36 mesačných splátkach po 53,25 eur. Celková suma, ktorú mala žalobkyňa zaplatiť bola 1 967,- eur. Strany sporu uzatvorili dňa 15.08.2014 ku každej zmluve o úvere dohodu o zrážkach zo mzdy

žalobkyne. Každá dohoda je na hlavičkovom papieri žalovaného a v každej dohode sa uvádza, že jej uzavretie je dobrovoľné a nie je podmienkou uzavretia zmluvy o revolvingovom úvere alebo poskytnutia úveru. Dlužník má možnosť odmietnuť uzavretie tejto dohody tým, že ju nepodpíše. Dôsledkom uzavretia dohody je možnosť žalovaného predložiť dohodu zamestnávateľovi dlžníka na vykonávanie zrážok z príjmu vo výške uvedenej v článku V. tejto dohody. Zrážky zo mzdy sa vykonávajú bez toho, aby bolo na ich vykonávanie potrebné súdne rozhodnutie. Ďalej súd prvej inštancie zistil, že zrážky zo mzdy sa podľa dohôd realizovali. Zistil tiež, že ku každej zmluve o úvere uzavreli strany sporu dohodu o poskytovaní služieb k poskytnutým úverom za odplatu. Dohodnuté služby sú podľa obsahu dohôd doplnkové a dobrovoľné a nemajú charakter podmienky alebo predpokladu pre uzavretie akéhokoľvek zmluvného vzťahu medzi poskytovateľom a zákazníkom, napríklad na získanie spotrebiteľského úveru alebo získanie úveru za dohodnutých podmienok. Dohody sú na hlavičkovom papieri žalovaného. V dohodách je dohodnutá mesačná odplata 2,51 % zo sumy schváleného úveru zníženej o sumu poplatku za poskytnutie úveru. Na základe dohôd mal poskytovateľ poskytovať zákazníkovi komplexný balíček služieb, a to služby: "informácia o zostávajúcich záväzkoch", "odklad splatnosti splátok", "informácia pred splatnosťou splátky", "informácia o prijatí platby", "vyhotovenie a zaslanie kópie dokumentácie", "zmena zmluvy na podnet klienta", "prepárovanie platieb na príslušnú zmluvu", "druhá upomienka zdarma" a "podpora call centra a osobné stretnutie s viazaným finančným agentom". Medzi ďalšie skutkové zistenia súdu prvej inštancie patrilo zistenie, že žalobkyňa nad rámec sumy istín poskytnutých úverov zaplatila spolu 244,02 eur. Z výpovede žalobkyne zistil, že žalovaného oslovila ona, stretla sa s ich zástupkyňou a táto žalobkyňi povedala, že takáto suma jej vyjde a žalobkyňa to podpísala. Všetko, čo žalobkyňi dala, žalobkyňa podpísala. Nečítala to. Žalobkyňi povedala len toľko, že keby prišla do omeškania, tak to hneď dajú zrážať zo mzdy. Tieto aj prebiehali. Vždy, keď žalobkyňi prišla sms správa od žalovaného, čo bolo raz za mesiac, tak bola zúfalá, pretože tá suma bola pre ňu zarážajúca. Zaplatila, čo si požičala a ešte 200,- eur navyše a chcuť od nej ďalšie peniaze, a to ešte raz toľko, koľko si požičala. Je to zlé na psychiku, že chcuť takú vysokú sumu.

3. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 137 písm. c) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (CSP), podľa § 34, § 39, § 52, § 53, § 54, § 451 a § 551 Občianskeho zákonníka (OZ), podľa § 1 ods. 2, § 2, § 9 ods. 2 písm. j), písm. k), § 11 ods. 1 písm. b) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch (ZSU) a podľa § 3 ods. 5 a § 5a ods. 1 písm. a) zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa.

4. Považujúc zmluvné vzťahy účastníkov za spotrebiteľské a majúť za daný naliehavý právny záujem na určení neplatnosti dohôd o zrážkach zo mzdy a dohôd o poskytnutí služieb, vychádzal súd prvej inštancie pri dohodách o zrážkach zo mzdy z úmyslu zákonodarcu vyjadreného v dôvodovej správe k novele zákona o ochrane spotrebiteľa č. 102/2014 Z.z. sprísňujúceho podmienky použitia dohody o zrážkach zo mzdy. Z dôvodovej správy súd prvej inštancie okrem iného citoval, že je potrebné, aby o uzavretí takejto dohody (či už ako osobitnej zmluvy alebo ako zmluvného dojednaní) spotrebiteľ mohol rozhodnúť a prípadne ju odmietnuť. Vyžaduje sa, že predávajúci, ktorý koná v rámci zákonom uložených povinností dodržiavať riadnu odbornú starostlivosť, upozorní spotrebiteľa na toto ustanovenie, príp. poskytne jeho výklad, tak, aby spotrebiteľ vedel urobiť uvážené rozhodnutie." Vychádzajúc z uvedeného prijal súd prvej inštancie záver, že obe dohody o zrážkach zo mzdy boli medzi stranami sporu síce uzatvorené formou osobitných listín, avšak žalobkyňa (spotrebiteľ) nebola poučená o dôsledkoch ich uzavretia. Na pojednávaní uviedla, že o odmietnutí tam nebolo nič, zástupkyňa žalovaného tlačila listiny, žalobkyňa ich podpisovala a jediné, čo žalobkyňi povedala, že keby prišla do omeškania, tak to hneď dajú zo zrážky zo mzdy. Žalobkyňi bolo daných celkovo na podpis 6 zmlúv, a to dve zmluvy o úver, dve dohody o zrážkach zo mzdy, dve dohody o poskytovaní služieb. Žalobkyňa nemala podľa súdu prvej inštancie možnosť si všetky tieto papiere prečítať a oboznámiť sa s nimi. Bolo preto na žalovanom, aby preukázal, že žalobkyňa bola poučená o dôsledkoch uzavretia dohôd o zrážkach zo mzdy a mala možnosť ich odmietnuť. Žalovaný však nenavrhol žiaden dôkaz na preukázanie tejto skutočnosti. Okrem toho obe dohody sú vopred celé sformulované žalovaným bez možnosti spotrebiteľa ovplyvniť ich obsah a vyhlásenia o poučení, oboznámení a možnosti odmietnutia v dohodách sú iba vopred pripravenými formuláciami žalovaným, aby tento bol krytý, že dodržal zákon. Ide však len o formálnu stránku veci a nie aj okolnosť, ktorá by skutočne zodpovedala realite. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie dospel k záveru, že obe dohody o zrážkach zo mzdy sú neplatné.

5. Neplatnosť dohôd o poskytovaní služieb vzhladol súd prvej inštancie v tom, že na ich základe mala žalobkyňa platiť žalovanému mesačné splátky úverov zvýšené o sumu 7,28 eur v prvom prípade a o sumu 36,40 eur v druhom prípade, čo je v súčte oboch úverov 43,68 eur mesačne, čo pri splatnosti

36 mesiacov predstavuje sumu celkovo 1 572,48 eur predstavujúcu 87,36 % z istiny poskytnutých úverov. Uvedené platby mali byť platbami za vyššie uvedené služby, ktorých poskytnutie však v žiadnom prípade nesleduje záujmy spotrebiteľa, a preto sú obe dohody ako neprijateľné zmluvné podmienky, hoc sú samostatnými dohodami, neplatné. Ide o služby ako je informovanie spotrebiteľa o zostatku záväzku, o blížiaci sa splatnosti splátky, o prijatí platby, možnej zmene zmluvy, možného odloženia splatnosti splátok, teda služieb, bez ktorých poskytnutia sa vo väčšine prípadov spotrebiteľ zaobíde a nie sú v jeho záujme. Absurdná a vôbec nie v záujme spotrebiteľa je služba "druhá upomienka zdarma", keď podľa tejto služby má byť spotrebiteľ upozornený na omeškanie. Označenie služby v spojení so slovom zdarma navodzuje ako by mal spotrebiteľ dostať nejaký benefit, no on pritom dostane výstrahu, aby platil, a že je v omeškaní, čoho si napokon musí byť aj sám vedomý. Pokiaľ ide o možnosť odloženia splatnosti splátok, tak takúto dohodu je možné uzatvoriť medzi stranami sporu aj ad hoc v prípade potreby a v tom prípade ju v rozumnej miere spoplatniť. Dohody o poskytovaní služieb tak sú takmer výlučne v prospech žalovaného, ktorý za bezvýznamné služby pre spotrebiteľa (ak sa to tak dá vôbec nazvať služby) inkasuje nemalé prostriedky, ktoré v konečnom dôsledku dosahujú astronomickú sumu blížiacu sa istine úveru. Cieľom dohôd je tak výlučne zisk žalovaného. Obe dohody sú formulárové a súd neuveril tomu, že žalobkyňa mala sama záujem ich uzatvoriť a vôbec vedela, čo uzatvára, keď za služby, z ktorých ju viaceré (sms správy) iba obťažujú, mala zaplatiť takmer 100 % istiny úverov. Obe dohody sú jednoznačne neplatné nielen podľa ust. § 53 ods. 4 písm. t) v spojení s § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, ale aj preto, že sú zjavne rozpore s dobrými mravmi a akoukoľvek čo len základnou slušnosťou v zmluvných vzťahoch, keď žalovaný si nechá platiť za niečo, čo nielenže nemá pre spotrebiteľa význam, ale je priam v rozpore so záujmom spotrebiteľa, uzavrel súd prvej inštancie k otázke neplatnosti dohôd o poskytovaní služieb.

6. Uloženie povinnosti vydať bezdôvodné obohatenie 244,02 eur odôvodnil súd prvej inštancie záverom, že poskytnuté úvery sú bezúročné a bez poplatkov podľa § 11 ods. 1 písm. b) ZSU. Dôvodom je nesprávne uvedená RPMN, ktorá nezohľadňuje náklady spojené s dohodou o poskytnutí služieb a chýbajúci údaj o výške jednotlivých zložiek splátok úveru (§ 9 ods. 2 písm. j), písm. k) ZSU). K výpočtu RPMN súd prvej inštancie okrem iného uviedol, že z predložených dôkazov nevyplýva, či by žalobkyňa bez uzatvorenia dohôd o poskytovaní služieb získala úvery, alebo ich získala za podmienok dohodnutých v zmluvách. Žalovaný uvedené nepreukázal a preukázaním toho nie je tomu zodpovedajúce ustanovenie v dohode o poskytovaní služieb, ktorá je formulárová, žalobkyňa nielenže jej nemohla ani porozumieť, ale nemohla mať ani čas si ju prečítať pri množstve podpisovaných dokumentov, čo napokon aj sama potvrdila. V súvislosti s úverom bezúročným a bez poplatkov súd prvej inštancie tiež uviedol, že žalobkyňa nemohla chcieť sama z vlastnej vôle bez toho, aby jej to bolo nanútené, uzatvoriť dohodu, na základe ktorej zaplatí žalovanému takmer 100 % istiny úveru za niečo, čo ani nemožno nazvať službou, resp. za službu, ktorá pre ňu nemá žiaden význam. Okrem toho v zmluve je uvedená iba výška, počet a termíny anuitnej splátky, no zmluva neobsahuje výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. Bez ohľadu na to, či to má alebo nemá v danom prípade reálny význam, je súd toho názoru, že ide o obligatórnu náležitosť zmluvy, s ktorej absenciou je spojený ten následok, že oba úvery sú bezúročné a bez poplatkov.

7. Napokon ako dôvodný priznal súd prvej inštancie žalobkyni aj nárok na zaplatenie 400,- eur z titulu primeraného finančného zadosťučinenia z dôvodu vyššie uvedených porušení spotrebiteľských práv žalobkyne. Prijal záver, že žalobkyni jednoznačne vznikla ujma v majetkovej sfére a konanie žalovaného bolo spôsobilé privodiť jej ujmu aj na zdravotnom stave a vo sfére jej pracovného prostredia, keď žalovaný jej zamestnávateľovi predložil na realizáciu neplatné dohody o zrážkach zo mzdy, čím bola žalobkyňa nedôvodne vystavená tlaku zo strany žalovaného. Pri rozhodnutí vychádzal z intenzity zásahu do práv spotrebiteľa, výšky nedôvodne prijatej sumy a nedôvodne požadovaných ďalších súm žalovaným, dĺžky trvania závažného stavu a konania, a objektívnej spôsobilosti tohto konania vyvolať negatívne dôsledky v súkromnom a spoločenskom živote žalobkyne. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 CSP a považujúc žalobkyňu za úspešnú v 6 z 8 uplatnených nárokoch, v prevažnej miere nekvantifikovateľných, priznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 75%.

8. Proti rozsudku, a to do celej vyhovujúcej časti a trov konania podal odvolanie žalovaný, ktorý žiadal napadnuté rozhodnutie v tejto časti zmeniť a žalobu zamietnuť, a priznať náhradu trov konania. Uviedol, že v otázke platnosti dohody o zrážkach zo mzdy súd prvej inštancie dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec tiež nesprávne právne posúdil. Základným princípom hodnotenia dôkazov odporujú

skutkové zistenia, že žalobkyňa nemala možnosť si dohodu o zrážkach zo mzdy prečítať, že nebola poučená o tom, čo jej uzavretie znamená, a že má možnosť dohodu o zrážkach zo mzdy odmietnuť. Pritom v tomto smere obsahovala dohoda písomné poučenie o uvedených aspektoch dohody o zrážkach zo mzdy, čo bolo v konaní z obsahu dohody o zrážkach zo mzdy aj zistené. Dané poučenie súčasne plne zodpovedá požiadavkám ustanovenia § 5 a ods. 1 zákona o ochrane spotrebiteľa. Súd prvej inštancie však význam písomnej formy poučenia bagatelizoval a obsahom samotnej dohody o zrážkach zo mzdy sa vôbec nezaoberal. Závery súdu prvej inštancie sú v tomto smere jednostranné, nemajú oporu v zákone a podľa žalovaného porušujú právo na spravodlivý súdny proces len preto, že sa daný postup javí ako vhodnejším pre spotrebiteľa. Napadnuté rozhodnutie popiera akúkoľvek zodpovednosť žalobkyne za vlastné konanie, a to na základe jednostranných vyhlásení o tom, že si niektorý dokument neprečítala. V ďalšom obsahu odvolania žalovaný podrobne popísal jednotlivé zákonom stanovené náležitosti v posudzovanej dohode o zrážkach zo mzdy a svoje názory podporil viacerými rozhodnutiami krajských súdov.

9. Rozhodnutiu o neplatnosti dohody o poskytovaní služieb žalovaný vytýkal, že súd prvej inštancie sa nezaoberal celým obsahom danej dohody ale poukazuje len na niektoré služby, ktoré nie sú podľa súdu prvej inštancie v záujme spotrebiteľa. To odporuje posudzovaniu právneho úkonu ako celku. Za zásadné pochybenie považuje žalovaný záver súdu prvej inštancie, že sa jedná o služby, bez ktorých sa spotrebiteľ zaobíde. Takéto kritérium však nedáva odpoveď na otázku, či služba predstavuje prínos pre spotrebiteľa, ktorá je pre posúdenie veci významná. Žalovaný ohľadom dohody o poskytovaní služieb ďalej poukázal na význam takýchto služieb napríklad v prípade druhej upomienky. Poukázal tiež na to, že vykonaným dokazovaním bolo zistené, že žalobkyňa bola korektne informovaná v zmysle konkrétnej služby o stave zostávajúcich záväzkov formou SMS správ. V konaní nebolo tvrdené ani preukázané, že žalobkyňa by bola povinná dohodu o poskytovaní služieb uzavrieť. Obsah dohody spochybnený nebol ani nebola preukázaná skutočnosť, v dôsledku, ktorej by bola dohoda neplatná. Súd prvej inštancie v tomto smere neopiera svoje závery o výsledky dokazovania a z toho dôvodu je aj posúdenie neplatnosti dohody nesprávne.

10. Žalovaný nesúhlasil ani so záverom súdu o tom, že poskytnutý úver je bezúročný a bez poplatkov, z čoho by mala vyplývať povinnosť vydať žalobkyňu bezdôvodné obohatenie. Za nesprávny považoval záver o chybnom výpočte RPMN, pretože v konaní nebolo preukázané, že by dohoda o poskytovaní služieb bola nevyhnutnou podmienkou pre získanie úveru. Preto odplata za poskytnutie služieb nemohla byť zohľadnená pri výpočte RPMN v zmysle § 2 písm. g) ZSU. Priamo z dohody o poskytnutí služieb vyplýva, že dohodnuté služby sú doplnkové a dobrovoľné, nemajú charakter podmienky alebo predpokladu pre uzavretie akéhokoľvek zmluvného vzťahu medzi účastníkmi, napríklad pre získanie spotrebiteľského úveru, alebo získanie úveru za ponúkaných podmienok. Podľa žalovaného súd prvej inštancie nesprávne posúdil aj otázku náležitosti uvedenia splátok úveru v úverovej zmluve, pretože v zmysle ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k) ZSU nie je podmienkou aby v úverovej zmluve bola splátka osobitne uvedená v jej jednotlivých zložkách. Záver súdu prvej inštancie je tu v rozpore so závermi Súdneho dvora EÚ, ktoré vyslovil vo veci C - 42/15 keď uviedol, že článok 10 ods. 2 písm. h) a písm. i) smernice 2008/48 sa majú vykladať v tom zmysle, že zmluva o úvere na dobu určitú ustanovujúca amortizáciu istiny po sebe nasledujúcich splátkami nemusí vo forme amortizačnej tabuľky spresňovať, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie tejto listiny. Tieto ustanovenia v spojení s článkom 22 ods. 1 tejto smernice bránia tomu, aby členský štát stanovil takúto povinnosť vo svojej vnútroštátnej právnej úprave.

11. Napokon žalobca nesúhlasil s priznaným finančným zadošťačením, pretože závery o porušení spotrebiteľského práva neobstoja a v konaní neboli preukázané žiadne negatívne dopady na život žalobkyne. Súdom prvej inštancie uvádzané závery a skutočnosti nemajú oporu v konaní. Úvaha súdu je všeobecná a neurčitá, a je až povážlivé, prečo súd prvej inštancie hodnotil dobu trvania závadného stavu na ťarchu žalovaného, keď žalobu podávala žalobkyňa, a pokiaľ by reálne pociťovala negatívne dôsledky vo svojom živote podala by návrh na súd skôr.

12. Na záver odvolania žalovaný uviedol že rozhodnutie porušuje princíp rovnosti strán v spore a bez zákonného dôvodu preferuje taký z potenciálne možných výkladov skutkových okolností, ktorý je v prospech spotrebiteľa. Ako príklad uviedol žalovaný hodnotenie postoja žalobkyne k obsahu ňou podpísovaných dokumentov, keď jej výpoveď o tom, že si dokumenty nečítala hodnotí súd prvej inštancie bez opory v skutkových zisteniach tak, že žalobkyňa si dokumenty nemala možnosť prečítať. Obdobne

súd prvej inštancie na jednej strane uvádza, že žalobkyňa síce podľa vlastnej výpovede vedela o tom, že môžu byť vykonávané zrážky zo mzdy, no písomnú formu poučenia o tom považuje za nepostačujúcu, pretože je predformulovaná.

13. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žiadala napadnuté rozhodnutie potvrdiť. Skutkové zistenia o tom, že žalobkyňa nemala možnosť si prečítať dohodu o zrážkach zo mzdy vyplýva z jej výpovede na pojednávaní dňa 6.10.2016. Hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa zakladá podľa žalobkyne, pokiaľ je spotrebiteľ už v čase vzniku právneho vzťahu nútený uzatvoriť dohodu o zrážkach zo mzdy. Pretože žalovaný nepreukázal, že by žalobkyňa získala úver aj v prípade nepodpísania dohody o poskytovaní služieb, bol správny záver súdu prvej inštancie, pokiaľ odplatu z tejto dohody vyplývajúcu považoval ako povinnú súčasť výpočtu RPMN. V ostatnom sa žalobkyňa stotožnila so závermi súdu prvej inštancie.

14. Žalovaný v reakcii na vyjadrenie k odvolaniu poprel tvrdenia žalobkyne, že mala byť nútená uzatvoriť dohodu o zrážkach zo mzdy a zotrval na svojich dovtedajších stanoviskách.

15. Na to žalobkyňa uviedla všeobecné tvrdenia o ochrane spotrebiteľa a zdôraznila, že inštitút zrážok zo mzdy umožňuje obísť dôležitý prvok unijného práva, a to ex offa kontrolu zmluvných podmienok.

16. Odvolací súd preskúmal vec podľa § 378 a násl. CSP, bez nariadenia pojednávania odvolacieho súdu podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné zmeniť podľa § 388 CSP s výnimkou výroku II. o povinnosti vydať bezdôvodné obohatenie a čiastočne i výroku I. o určení neplatnosti dohôd o poskytnutí služieb, ktoré potvrdil podľa § 387 CSP.

17. Podľa § 5a ods. 1 písm. a) zákona o ochrane spotrebiteľa neprípustné je zabezpečenie uspokojenia pohľadávky alebo splnenie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy dohodou o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov v prospech predávajúceho alebo inej osoby, ibaže táto dohoda bola uzavretá vo forme osobitnej listiny, spotrebiteľ bol poučený o dôsledkoch jej uzavretia a mal možnosť ju odmietnuť.

18. Citované ustanovenie zákona o ochrane spotrebiteľa neumožňuje pochybnosti o tom, že dohoda o zrážkach zo mzdy je prípustná aj v spotrebiteľskom právnom vzťahu. Pre jej použitie súladné so zákonom postačuje naplnenie podmienok citovaného ustanovenia §5a Zákona o ochrane spotrebiteľa. Jej kategorické odmietanie založené napríklad na názore, prezentovanom aj žalobkyňou, že dohoda o zrážkach zo mzdy vylučuje možnosť súdnej kontroly plnení z neprijateľných zmluvných podmienok preto neobstojí. Rovnako ako neobstojí silené nachádzanie dôvodov rozporu s právom pri dohode o zrážkach zo mzdy alebo procese jej uzatvorenia. Za také považuje odvolací súd v posudzovanom prípade závery súdu prvej inštancie, že žalovaný nepreukázal, že žalobkyňa bola poučená o dôsledkoch uzavretia dohôd o zrážkach zo mzdy, a že mala možnosť ich odmietnuť, odôvodnené súdom prvej inštancie tým, že vyhlásenia o poučení, oboznámení a možnosti odmietnutia v dohodách sú iba vopred pripravenými formuláciami žalovaným, aby tento bol krytý, že dodržal zákon. Podľa súdu prvej inštancie však išlo len o formálnu stránku veci a nie aj okolnosť, ktorá by skutočne zodpovedala realite, pretože žalobkyňa nemala možnosť si všetky listiny prečítať a oboznámiť sa s nimi.

19. Súd prvej inštancie mal teda za preukázaný písomný obsah zodpovedajúci požiadavkám zákona, no absentovalo podľa neho riadne oboznámenie sa žalobkyne s týmto obsahom. Z vykonaného dokazovania nevyplýva, že by žalovaný vytvoril pri uzatváraní dotknutých zmlúv a dohôd také podmienky, ktoré by žalovanej neumožňovali sa s nimi oboznámiť a súčasne ju nútili podpísať ich. Väčší rozsah zmluvnej dokumentácie ani rýchly priebeh uzatvárania zmluvy, ako napokon typické znaky uzatvárania súčasných spotrebiteľských zmlúv, nie sú samé o sebe okolnosťami, pri ktorých by spotrebiteľ nemohol vyžadovať čas na riadne oboznámenie sa s obsahom. Ak tak neurobí, je to výlučne vec jeho dôvery k druhej zmluvnej strane alebo ľahkovážneho prístupu k spôsobu uzatvárania zmlúv. Oboje sú jeho slobodné voľby a nie je účelom spotrebiteľského práva hojiť ich prípadné negatívne následky. Napriek nebývalému množstvu zmluvných interakcií súčasného spotrebiteľa, nie je možné poľaviť z významu úkonov, ktoré sprevádzajú vznik zmluvného právneho vzťahu, ako ani z požiadavky na elementárnu zodpovednosť spotrebiteľa za svoje konanie. Ak sa spotrebiteľ iba z vlastnej vôle neoboznámí s riadne danými upozoreniami na následky právneho úkonu, ktorý sa chystá urobiť, teda ako v posudzovanom prípade si ich neprečíta (ako to zistil súd prvej inštancie), hoci listinu, ktorá takéto upozornenia obsahuje podpíše, nemožno v tejto skutočnosti vidieť neposkytnutie stanovených informácií

zo strany dodávateľa. Odvolaciemu súdu nie je zrejmé, ako inak, než textom poučení podpísaným zo strany spotrebiteľa by mohol dodávateľ vierohodnejšie preukázať danosť zákonom stanoveného poučenia. Podpis listiny je principiálne silnejším dôkazom o oboznámení sa podpisujúceho s jej obsahom, než následné samotné tvrdenie podpisujúceho, že sa s ním podpísanou listinou neoboznámil. Opačný prístup by spôsobil úplný zánik právnej istoty v zmluvných právnych vzťahoch, a teda ich faktické úplné znefunkčnenie. Záver súdu prvej inštancie o tom, že žalobkyňa ako spotrebiteľka nebola poučená o dôsledkoch uzavretia dohody o zrážkach zo mzdy a možnosti odmietnuť jej uzavretie preto neobstojí. Napokon žalobkyňa aj sama vo výpovedi uviedla, že zástupkyňa žalovaného jej povedala, že v prípade omeškania to hneď dajú zo zrážky zo mzdy. Aj to je predsa výstižné poučenie o dôsledkoch dohody o zrážkach zo mzdy. Vzhľadom na uvedené odvolací súd považoval dohody o zrážkach zo mzdy za plne zodpovedajúce požiadavkám citovaného ustanovenia § 5a Zákona o ochrane spotrebiteľa a na rozdiel od súdu prvej inštancie preto nenašiel dôvod pre konštatovanie ich neplatnosti. Žalobu v tejto časti preto zmenou napadnutého rozsudku zamietol. Pre úplnosť odvolací súd uvádza, že súdnu kontrolu plnení realizovaných zrážkami zo mzdy môže spotrebiteľ dosiahnuť žalobou voči veriteľovi o zdržanie sa uplatňovania práv z dohody o zrážkach zo mzdy, založenou na tvrdení o nedôvodnosti plnenia v prospech veriteľa.

20. Vo výroku vecne správne však bolo určenie neplatnosti dohôd o poskytovaní služieb. Odvolací súd sa stotožňuje so žalovaným, že súdu nie je daný žiaden priestor pre posudzovanie potrebnosti konkrétneho tovaru alebo služby pre spotrebiteľa. Sloboda jednotlivca spočíva aj v tom, že s výnimkou zákonom stanovených dôvodov nie je nijako obmedzovaný vo výbere nadobúdaných statkov, či vo výbere využívaných služieb. Z hľadiska spotrebiteľského práva je významné, aby sa mu daná služba či tovar, ktorých výber je len a len na ňom, dostali korektným spôsobom. Spotrebiteľovi musí byť v procese uzatvárania zmluvy čo najprístupnejšou formou umožnené zistiť čo získa, za aké protiplnenie a za akých ostatných podmienok zmluvy. Vo všeobecnej rovine musí byť spotrebiteľská zmluva čo najjednoduchšia, transparentná a predvídateľná, ktoré kritériá pretavuje právny predpis do jednotlivých inštitútov spotrebiteľského práva (neprijateľné podmienky a pod.). A práve v tomto v smere považuje odvolací súd dohody o poskytnutí služieb za deficitné. Popri úverovej zmluve, na základe ktorej rieši dlžník svoj primárny záujem o dočasné poskytnutie peňazí za odplatu, sa tu v rámci jedného obchodu ponúka podružná súvisiaca služba, avšak nie za tomu zodpovedajúcu podružnú cenu. Ako zistil súd prvej inštancie, celková suma za dohodnuté služby počas predpokladaného trvania úverového vzťahu bola vo výške 1 572,48 eur a odplata za poskytnutie peňazí vo výške 560,40 eur. Tento nepomer vyvoláva otázku, čo bolo v skutočnosti hlavným predmetom uzavretej zmluvy, iniciovanej a uzavretej spotrebiteľom so zámerom dočasného získania peňazí. Z pohľadu veriteľa sa prizmou získanej odplaty jednoznačne javí, že jeho primárny záujem musela byť doplnková služba, na ktorej získal násobne viac ako na samotnom poskytnutí úveru. Veriteľ tak v tomto prípade fakticky spotrebiteľovi predal primárne niečo iné, ako to, na čom mal spotrebiteľ prvoradá záujem, a túto násobne drahšiu službu predával veriteľ „v obale“ násobne lacnejšej služby žiadanej spotrebiteľom. V tomto tkvie povaha dohody o poskytnutí služieb ako neprijateľnej zmluvnej podmienky v zmysle § 53 OZ zakladajúca dôvod jej neplatnosti, ako správne vo výroku I. určil aj súd prvej inštancie. Z uvedeného dôvodu preto odvolací súd rozhodnutie o určení neplatnosti dohôd o poskytnutí služby potvrdil ako vo výroku vecne správne.

21. Vo výroku II. o povinnosti žalovaného vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie vo výške 244,02 eur majúce pôvod v posúdení úveru ako bezúročného a bez poplatkov pre nesprávne uvedenú RPMN a pre absenciu rozpisu jednotlivých zložiek splátky úveru, odvolací súd napadnuté rozhodnutie potvrdil. Tak nesprávna RPMN ako aj absencia rozpisu jednotlivých zložiek splátky úveru, predstavujú samé o sebe dostatočné dôvody pre záver o bezodplatnosti a bezúročnosti úveru. Ohľadom záveru súdu prvej inštancie o nesprávnej RPMN vyvstávajú pochybnosti, či bolo bez ohľadu na ostatné okolnosti dôvodné požadovať do výpočtu RPMN zahrnutie nákladov vyplývajúcich z neplatnej dohody. Odvolací súd sa prikláňa k záveru, že nie.

22. Posúdenie správnosti rozhodnutia o povinnosti vydať bezdôvodné obohatenie však záviselo aj od otázky ohľadom povinnosti rozpisu jednotlivých zložiek splátky v úverovej zmluve. Vec prejednávajúci senát vo svojej skoršej rozhodovacej praxi zaujal k otázke povinnosti rozpisu jednotlivých zložiek splátky v úverovej zmluve principiálne rovnaké stanovisko ako uvádza žalovaný v odvolaní, teda že zákon o spotrebiteľských úveroch uvedenie jednotlivých zložiek splátky úveru nevyžaduje (napr. rozsudok KS v TN zo dňa 4.10.2017 sp. zn. 17Co 344/2017). Pre nejednotnosť rozhodovacej praxe KS v TN sa táto otázka stala predmetom zjednocujúceho stanoviska občianskoprávneho kolégia krajského súdu,

ktoré dňa 19.12.2017 prijalo väčšinou členov záver, že krajský súd bude aj naďalej pri spotrebiteľských úveroch z hľadiska ich náležitostí podľa § 9 ods.2 písm.k/ Zák.č. 129/2010 Zz. postupovať s ohľadom na platnú vnútroštátnu právnu úpravu tak, že daná náležitosť výšky, počtu a termínov splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, je naplnená len vtedy, pokiaľ zmluva z hľadiska výšky splátky obsahuje osobitne uvedenú výšku splátky istiny, osobitne uvedenú výšku splátky úroku a osobitne uvedenú výšku splátky prípadných iných poplatkov. To znamená, pokiaľ daná zmluva nebude obsahovať rozpis jednotlivých zložiek splátky úveru vyžadovaný ustanovením § 9 ods.2 písm.k/ Zák.č. 129/2010 Zz., bude potrebné aj naďalej považovať zmluvu za bezúročnú a bez poplatkov.

23. Vec prejednávajúci senát odvolacieho súdu sa v záujme jednotnosti rozhodovacej praxe krajského súdu k uvedenému stanovisku kolégia priklonil, a pretože napadnutý výrok II. je s ním v súlade, rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti potvrdil. Pre úplnosť odvolací súd uvádza, že otázka spôsobu uvádzania splátky úveru bola v čase vyhlásenia tohto rozsudku predmetom dovolacích konaní NS SR (napr. 3Cdo 146/2017), avšak do vyhlásenia tohto rozhodnutia nebolo rozhodnutie NS SR o tejto otázke odvolaciemu súdu známe.

24. Napokon odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy 400 eur, a aj v tejto časti žalobu zamietol. Predmetný nárok vychádzal s ust. § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa, podľa ktorého spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá. Žalobkyňa dôvody pre priznanie finančného zadosťučinenia videla v neprimeraných praktikách pri vymáhaní úveru, a to aj s ohľadom na invaliditu žalobkyne. Neustále výzvy a navyšovania dlžnej sumy zo strany žalovaného mali nepriaznivo pôsobiť na zdravotný aj psychický stav žalobkyne.

25. Vychádzajúc z tu uvedených záverov ohľadom dohody o zrážkach zo mzdy ako platného zabezpečenia dlhu, nemožno realizáciu zrážok zo mzdy považovať za neprimerané praktiky pri vymáhaní úveru. Nie nevýznamný je aj pomer žalobkyňou zaplatenej sumy v časti pripadajúcej na vrátenie poskytnutej istiny k časti pripadajúcej na odplatu za úver. Z celkovej žalovaným vymoženej sumy 2.044,02 eur predstavovalo celých 1.800 eur len vrátenie poskytnutej istiny a nepomerne nižšia suma 244,02 eur odplatu za poskytnutie úveru. Asi sotva možno za neprimeranú považovať požiadavku na vrátenie poskytnutej istiny. Ohľadom vymoženia nedôvodne žiadanej odplaty je potrebné mať na zreteli, že ani rozhodovacia prax súdov nebola v posúdení danej otázky jednoznačná (viď vyššie). Preto nemožno žalovaného ako veriteľa brať na zodpovednosť z nekalého konania, ktoré by malo popri nároku na vrátenie takto získaného plnenia zakladať aj nárok na finančné zadosťučinenie. Napokon zo skutkových zistení súdu prvej inštancie nevyplýva, že by malo byť zo strany žalobkyne plnené titulom neplatnej dohody o poskytnutí služieb, a pre neexistenciu takejto faktickej ujmy nemožno ani tieto dohody, i keď neplatné, považovať za dôvod pre priznanie finančného zadosťučinenia.

26. O nároku na náhradu trov konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 2 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 2 CSP. Vzhľadom na neoceniteľnosť prevažnej časti uplatnených nárokov (určovacie nároky) a čiastočný úspech oboch strán ohľadom nich, ako aj pre približujúcu sa mieru úspechu žalobkyne (244,02 eur) a mieru úspechu žalovaného (400 eur) v oceníteľných nárokoch, nebolo možné určiť úspešnejšiu stranu sporu, a preto odvolací súd rozhodol o trovách konania tak, že nárok na náhradu trov konania nepriznal žiadnej zo strán sporu.

27. Rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať dovolanie za podmienok stanovených v ust. § 419 až § 425 CSP. Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ

domáha (dovolací návrh). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.